

Jose Bergara Baskaran Agarrazpi

*Eibar,
Gipuzkoa
(1928-2017)*

Aurkibidea

Biografia

Jose Bergara Baskaran "Agarrazpi" Gorosta bailarako Agarre Azpikoa baserrian jaio eta bizi izan da. Gerra garaian, baserritik ihes egin behar izan zuten. Arotza ofizioz eta afizioz, gazte-gaztetatik ekin zion egurra lantzeari. Baserriko lan guztiak zehatz-mehatz ezagutzen ditu eta haien berri ematerako orduan abilezia izugarria erakusten du.

Zintak

AB-315

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2001-12-19
- **Iraupena:** 84 min
- **Euskarria:** Hi8
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

AB-326

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2002-05-21
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV

AB-327

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar - Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2002-05-21
- **Iraupena:** 57 min
- **Euskarria:** MiniDV

EIB-088

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Sarasketa, Ane
- **Data:** 2009-08-26
- **Iraupena:** 78 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Eztenbedar edo trintxa motak

- **Erref:** AB-315/001
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

"Formoi"ari eztenbedarra esaten zitzaion Eibarren; Bizkaian, berriz, trintxa. Zertarako erabiltzen den azaltzen du eta mota desberdinak aipatzen ditu.

2. Lehenengo arotz lanak, baserrirako tresnak

- **Erref:** AB-315/003
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:02:28. **Bukatu:** 00:04:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Bere kasa ikasi zuen arotz lana. Baserriko lanak egiteko behar ziren tresnak egiten zituen. Eztenbedarra tresna eskuetan duela, azalpenak ematen ditu.

3. Astoari jartzen zaizkion txalmak

- **Erref:** AB-315/004
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:04:34. **Bukatu:** 00:05:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Txalmak eta arbaldak zer diren eta zelan jartzen diren azaltzen du.

4. Eztenbedar motak

- **Erref:** AB-315/005
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:05:51. **Bukatu:** 00:06:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Eztenbedarrak erakusten ditu: estua, zabala, gubia...

5. Gurdi motak

- **Erref:** AB-315/006
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:06:33. **Bukatu:** 00:08:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Baserrietarako gurdi asko egiten ziren, hiru motatakoak. Izendatu egiten ditu eta bakoitza zertarako erabiltzen zen azaltzen du. Zaletasunagatik eta besteei begira ikasi zuen. Tresna gutxirekin hasi zen lanean.

6. Aizkora motak

- **Erref:** AB-315/007
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:08:17. **Bukatu:** 00:09:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Aizkora erabiltzen zuen lanerako. Napar-aizkora egurra mozteko, arotz-aizkora egurra lantzeko eta arotz-aizkora txikia, egur txikiagoak lantzeko.

7. Baserrirako tresnak, etxean bertan eginak

- **Erref:** AB-315/008
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:09:26. **Bukatu:** 00:10:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Eskuareak, aitzur-kirtenak, aizkora-kirtenak eta beste egiteko gai izaten ziren etxekoak baserri gehienetan.

8. Eztenbedar motak

- **Erref:** AB-315/010
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:11:47. **Bukatu:** 00:13:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Eztenbedar motak erakusten ditu eta zertarako erabiltzen diren azaltzen du. Mailuarekin jota erabiltzen dira.

9. Artea, lizarra, makala eta pagoaren erabilpena

- **Erref:** AB-315/011
- **Iraupena:** 0:03:56. **Hasi:** 00:13:12. **Bukatu:** 00:17:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Artearekin egiten zitzairen kirtena eztenbedarrei, gogorrena delako. Gurdiarentzat gehien lizarra erabiltzen zen. Kaxa egiteko, makala erabiltzen zuten batez ere. Lizarrarekin altzariak egiten zituzten. Kirtenak egiteko lizarra eta pagoa erabiltzen dira. Pagoaren berezitasunak aipatzen ditu.

10. Egurra mozteko garaia

- **Erref:** AB-315/012
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:17:08. **Bukatu:** 00:19:30

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Lizarra eta pagoa noiz moztu eta zelan zaindu aipatzen du. Irailetik otsailaren azkenera komeni da zuhaitzak botatzea, eta ilbeheran, ura behean daukalako.

11. Egurra zelan lehortu

- **Erref:** AB-315/013
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:19:30. **Bukatu:** 00:22:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Zaharrei entzunez eta gogoan hartuta ikasi ditu dakizkienak. Egurra lehortzen lagatzen da, tolestuta.

12. Alfer-hesia eta alfer-harria

- **Erref:** AB-315/014
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:22:18. **Bukatu:** 00:24:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Gurdia, area, alfer-hesia... egiten zituen lizarrarekin. Alfer-hesia eta alfer-harria noiz erabiltzen ziren kontatzen du.

13. Uztarriak zelan eta zeinek egiten zituen

- **Erref:** AB-315/015
- **Iraupena:** 0:03:46. **Hasi:** 00:24:12. **Bukatu:** 00:27:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Artisauak

Laburpena:

Uztarriak pagoarekin egiten ziren normalean. Bere anaiak egiten zituen etxerako. Bergarako Zabalak egiten zituen, egun bakarrean. Araban uztarriak kalean egiten zituzten, lekua bazeukaten eta.

14. Hurritzaren egurra zertarako erabiltzen den

- **Erref:** AB-315/016
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:27:58. **Bukatu:** 00:28:44

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Gurdiaren kutxa hesi moduan egiten zuten batzuek, hurritzarekin. Hurritzarekin zesto batzuk egiten zituzten, baina ez zen oso preziatua.

15. Zumitza zelan egiten den

- **Erref:** AB-315/017
- **Iraupena:** 0:04:08. **Hasi:** 00:28:44. **Bukatu:** 00:32:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Gaztainondoarekin zumitza zelan egiten den azaltzen du. Arasarekin lantzen zen zumitza. Gaztaina gaztea ez bada, barruan kipula sortzen zaiola dio. Egur zaharrei sortzen zaie kipula izeneko bihurritua.

16. Gaztainondoa zertarako erabiltzen den

- **Erref:** AB-315/018
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:32:52. **Bukatu:** 00:34:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Gaztainondoa gauza askotarako erabiltzen zen: lurreko oholak egiteko, tinkoak eta langak egiteko, altzaritarako...

17. Gaztainondoa egur ona eta dotorea

- **Erref:** AB-315/019
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:34:19. **Bukatu:** 00:35:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Gereziondoa altzariak egiteko erabiltzen zen baina gehien bat gaztainondoa. Egur ona eta dotorea da. Gaztainondoaren egurrarekin baserrietako mahai borobilak egiten ziren.

18. Haritzaren egurra zertarako erabiltzen den

- **Erref:** AB-315/020
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:35:33. **Bukatu:** 00:38:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Haritza lantzeko gogorragoa zen gaztainondoa baino. Egiturak egiteko eta leihoen markoetarako haritza erabiltzen zen, baita habeak eta gapirioak egiteko ere.

19. Egurrezko etxearen atalak

- **Erref:** AB-315/022
- **Iraupena:** 0:05:14. **Hasi:** 00:39:49. **Bukatu:** 00:45:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Egurrezko etxea zelan egiten den azaltzen du pausoz pauso. Zutabeak, frontalak, kuartoiak, oholak, gapirioak, goihabea, gailurra, zapata... zer diren azaltzen du.

20. Frontalak, kinbela eta hagina

- **Erref:** AB-315/023
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:45:03. **Bukatu:** 00:47:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Teilatuan dauden frontalei habea esaten zaie. Esaera zaharra aipatzen du. Zutabeen gainean, frontala jartzeko, kinbela ipintzen da. Hagina ere egiten da, bata besteari lotzeko.

21. Zutabearen azpiko harria, ziria, taloa eta txoria

- **Erref:** AB-315/024
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:47:50. **Bukatu:** 00:49:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Zutabeen azpiko harria egurra ez usteltzeko ipintzen zen. Ziria, taloa eta txoria zer diren azaltzen du.

22. Arotzarekin batera, auzolanean

- **Erref:** AB-315/025
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:49:58. **Bukatu:** 00:51:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Baserrietako teilatuak egiteko auzoko jendea batzen zen, arotz bakarraren bueltan. Askoz merkeagoa zen horrela. Etxea egiteko ere berdin izaten zen.

23. Suaroa zer den

- **Erref:** AB-315/026
- **Iraupena:** 0:03:32. **Hasi:** 00:51:51. **Bukatu:** 00:55:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Etxe bat erretzen zenerako, auzokoek dirua batzen zuten eta bakoitzak betebeharrak batzuk zituen, besteei laguntzeko. Errege egunean egiten zuten suaroaren batzarra.

24. Etxe-erre batzea

- **Erref:** AB-315/027
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:55:23. **Bukatu:** 00:56:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Etxe-erre batzea zelan egiten zuten kontatzen du. Dirua batzen zuten etxerik etxe, erretako baserrikoentzat.

25. Lehengo elkartasunik ez orain

- **Erref:** AB-315/028
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:56:25. **Bukatu:** 00:57:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Orain ez dela lehen bezala elkar laguntzarik esaten du. Adibideak jartzen ditu.

26. Montxorra edo teilatu-afaria

- **Erref:** AB-315/029
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:57:44. **Bukatu:** 01:00:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Teilatuak egiterakoan auzolana egiten zutenean, afari ona izaten zuten ordainetan. Teilatua amaitzen den egunean, erramu adar bat josten zaio gailurrari; afaria egingo dela adierazten du. Montxorra edo teilatu-afaria esaten zitzaion.

27. Gari-jotzearen inguruko elkarlana

- **Erref:** AB-315/030
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 01:00:14. **Bukatu:** 01:02:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Gari-jotzerako makina partekatu egiten zuten eta gari-jotze afaria egiten zuten lana bukatutakoan. Baziren makina erosi eta baserriz baserri ibiltzen zirenak, saio bakoitzagatik dirua kobratuz. Garia garbitu norberak egiten zuen.

28. Etxe inguruetan harrobiak

- **Erref:** AB-315/031
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 01:02:58. **Bukatu:** 01:05:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Etxeak egiteko harriak etxe ingurutik ekartzen ziren. Dinamitarekin ateratzen zituzten harriak eta gero borrararekin jo behar izaten ziren.

29. Arpana eta trontza zertarako erabiltzen ziren

- **Erref:** AB-315/032
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 01:05:25. **Bukatu:** 01:06:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Haritzak eta gaztainak etxe ingurutik ekartzen ziren, aizkorarekin landuta. Arpana eta trontza zertarako erabiltzen ziren azaltzen du.

30. Egurraren barruko kipula

- **Erref:** AB-315/034
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 01:07:00. **Bukatu:** 01:09:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Auzoan zeuden arotzak izendatzen ditu. Egurrari barruan egiten zaion kipulaz edo bihurriaz berba egiten du.

31. Zartatzen den egurra

- **Erref:** AB-315/035
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 01:09:16. **Bukatu:** 01:10:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Egur batzuk beste batzuk baino errazago zartatzen dira. Izendatu egiten ditu.

32. Egurraren atalak

- **Erref:** AB-315/036
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 01:10:13. **Bukatu:** 01:13:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Egur ona egur zaharra izaten da, gazteak azala izaten duelako asko. Egurraren atalak, kanpotik barrurakoak, izendatzen ditu: azaleko gizona, giharra eta "huna" (guna). Egurrari egiten zaion kipulari buruzko azalpenak ematen ditu.

33. Egurra jaten duten kokoak edo zomorroak

- **Erref:** AB-315/037
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 01:13:50. **Bukatu:** 01:16:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Azaleko gizona kokoak, zomorroak, jaten du. Koko hori erle baten antzekoa dela dio, hego eta guztikoa. Sasoi zaharrean moztutako egurrari koko beltza egiten zaiola esaten du.

34. Hirututako egurra

- **Erref:** AB-315/038
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 01:16:04. **Bukatu:** 01:17:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Hirua, kolorea galdutako egurra izaten da. Hirututa dagoela esaten da.

35. Gurdiaren pertikari punta, torlojua edo zirria

- **Erref:** AB-315/039
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 01:17:05. **Bukatu:** 01:19:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Gurdiaren "partikari" (pertikari) punta egiten zitzaion. Batzuetan torloju batekin edo ziri batekin lotzen zuten.

36. Buztin zuriarekin egindako teilak

- **Erref:** AB-315/040
- **Iraupena:** 0:04:17. **Hasi:** 01:19:00. **Bukatu:** 01:23:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Teileriak leku askotan egoten ziren. Eguraldi txarrarekin auzolanean ere egiten zituzten. Buztin zuriarekin egiten zituzten. Prozesua azaltzen du.

37. Oiloak eta arrautzak

- **Erref:** AB-326/001
- **Iraupena:** 0:06:15. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:06:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Oiloak; arrautzak. Oila lokatzearen inguruko azalpenak.

38. Oiloak eta habiagintza

- **Erref:** AB-326/002
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:06:15. **Bukatu:** 00:09:24

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Oiloak oilategian egoten ziren. Oiloa habira joan zedin arrautza egitera, "abixondokua" jartzen zitzaion.

39. Oiloen hazkuntza

- **Erref:** AB-326/003
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:09:24. **Bukatu:** 00:11:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Oiloen inguruko kontuak. Olarreagan oilo-granja egon zen.

40. Oiloak, oilaskoak eta eta txitak

- **Erref:** AB-326/004
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:11:40. **Bukatu:** 00:14:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Oiloak, oilaskoak eta txitak. Txikienak txitak izaten dira; handiak oilandak (emeak) edo oilaskoak (arrak).

41. Baserriko oilaskoak

- **Erref:** AB-326/005
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:14:06. **Bukatu:** 00:15:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Baserriko oilaskoak orduan estimazio handia izaten zuen. Lehenago artoa, oloa, arto-irina ematen zitzaien jateko; orain berriz, pentsua.

42. Garagar klaseak

- **Erref:** AB-326/006
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:15:20. **Bukatu:** 00:19:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Garagar klaseak. Beraiek ereiten zutena abereentzako izaten zen.

43. Gari klase desberdinak gerra aurreko urteetan eta gerra ostean

- **Erref:** AB-326/007
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:19:10. **Bukatu:** 00:21:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Gerra ostean gari klase berri bat agertu zen, goizago heltzen zena; segituan desagertu zen. Gerra aurretik eta gerra ostean ereiten ziren gariak, desberdinak; zertan desberdintzen ziren: urkultzerako orduan; lastoaren neurria; etab.

44. Arto klaseak

- **Erref:** AB-326/008
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:21:52. **Bukatu:** 00:24:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Arto klaseak. Lehenagoko arto-klasea ia galduta dago. Oraingoari, "hibridua" esaten diote. Hau erraz egiten da, baina lehenagokoaren aldean, lakarragoa da. Arto-klaseen arteko desberdintasunak.

45. Garia ereitearen prozesua

- **Erref:** AB-326/009
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:24:06. **Bukatu:** 00:26:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Garia ereitearen prozesua. San Andres bueltan ereiten zen, martxo inguruan arearekin pasatu, apirilean jorratu eta Aste Santuan simaurra zabaldu. San Pedro inguruan ebagi eta metak egin. Gari-jotea noiz izaten zen. Garia kutxak.

46. Hazitarako aukeratutako aleak

- **Erref:** AB-326/010
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:26:30. **Bukatu:** 00:29:40

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Hazitarako aukeratutako aleak: nola aukeratu, gorde, tratatu, etab. Lur zuria eta lur beltza, txandaka erabiltzen ziren.

47. Patata klaseak: beltza, gorria eta zuria

- **Erref:** AB-326/011
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:29:40. **Bukatu:** 00:31:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Patata klaseak: gorria, beltza, zuria.

48. Kokoak, zomorroak...

- **Erref:** AB-326/012
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:31:48. **Bukatu:** 00:34:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

Kokoak, zomorroak. Orain lehen baino zomorro gehiago eta kaltegarriagoak daude.

49. Fruta-arbolen zaintza

- **Erref:** AB-326/013
- **Iraupena:** 0:05:17. **Hasi:** 00:34:55. **Bukatu:** 00:40:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Fruta-arbolak. Lehen hazia gorde, poltsa batean sikatzen laga eta gero sail bat ereiten zen. Komeni zen lekuan sartzen zen gero eta sasoi egokia zenean, mentatu. Zelan mentatzen zituzten fruta-arbolak. Edozein arbola mentatu daiteke.

50. Sagar klaseak; sagardoa

- **Erref:** AB-326/014
- **Iraupena:** 0:04:12. **Hasi:** 00:40:12. **Bukatu:** 00:44:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

Sagar klase ugari egon izan da beti. Izenak ematen ditu, bakoitzaren berezitasunak. Sagardoa egiteko sagar egokienak. Lehen egiten zen sagardoa eta orain egiten dena, oso desberdinak.

51. Sagardoa nola egiten den

- **Erref:** AB-326/015
- **Iraupena:** 0:03:46. **Hasi:** 00:44:24. **Bukatu:** 00:48:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

Sagardoa nola egiten zuten. Prozesua azaltzen du.

52. Txakolina eta ur-sagardoa

- **Erref:** AB-326/016
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:48:10. **Bukatu:** 00:49:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

Txakolina. Sagardoa egiteko sistemaren oso berdintsua. Hemengo baserrietan txakolina ez zen hainbeste egiten. Gehiago egiten ziren sagardoa ta ur-sagardoa.

53. Sagardoa egiten zuten baserriak

- **Erref:** AB-326/017
- **Iraupena:** 0:03:55. **Hasi:** 00:49:40. **Bukatu:** 00:53:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Sagardoa egiten zuten baserriak: Azpiri, Lezeta, Mendigoiti, Arimendi, Maltzagako Garitanonean, Agiñagagainekoan, etab. Eibarren sagardotegiak ere egon ziren: bata Barakaldo kalean eta bestea Bidebarrietan.

54. Sagardotegiak

- **Erref:** AB-326/018

- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:53:35. **Bukatu:** 00:56:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Donostiara sagardotegietara.

55. Fruta-arbolen inausketa

- **Erref:** AB-326/019
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:56:06. **Bukatu:** 00:57:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Orain zuhaitzak inausi egiten dira, baina lehen ez. Batzuk baina inausi behar izaten dira (intxaurra, gaztaina...) indar gehiago hartu dezaten.

56. Gari-jotea auzolanean

- **Erref:** AB-326/020
- **Iraupena:** 0:04:36. **Hasi:** 00:57:44. **Bukatu:** 01:02:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Gari-jotea auzolanean egiten zen. Antzina, "txanketian" jotzen zen, gerora makinarekin. Gari-jotearekin amaitu eta gero afaria egiten zuten, "galafarixa".

57. Garoa ekartzeko herri-bideak konpontzen auzolanean

- **Erref:** AB-327/001
- **Iraupena:** 0:03:06. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:03:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Menditik garoa ekarri ahal izateko, auzotarrek elkarrekin herri-bideak konpontzen zituzten. Zein bide konpontzen zituzten azaltzen du. Udaletxeak ardoa ematen zien ordainetan.

58. "Hariapetzua"

- **Erref:** AB-327/002
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:03:06. **Bukatu:** 00:05:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

"Hariapetzua" zelakoa izaten zen azaltzen du. Euriak ekarritako lurra batzeko izaten ziren eta lur hura soro goienetan zabaltzen zen. Lur emankorra izaten zela dio.

59. Inguruko karobiak

- **Erref:** AB-327/003
- **Iraupena:** 0:04:16. **Hasi:** 00:05:47. **Bukatu:** 00:10:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Karobiak eta elurzuloak

Laburpena:

Karobiak ezagutu zituen, baina martxan ez. Non zeuden kontatzen du. Lurra biguntzeko eta zomorroak hiltzeko karea ona dela dio. Kareharria urrutitik ekartzen zuten trenean.

60. Artoa zergatik ez zen auzolanean egiten

- **Erref:** AB-327/004
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:10:03. **Bukatu:** 00:11:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:

Artoa ez zen auzolanean egiten gariaren moduan, zatika batzen delako. Zuritu eta buruak ganbaran gordetzen zituzten. Kirtena zuzenean abereei ematen zioten.

61. Ganbara, sabaia, mandioa eta karrajua

- **Erref:** AB-327/005
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:11:32. **Bukatu:** 00:14:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Ganbara eta sabaiaren arteko aldea azaltzen du. Mandioa gurdiarekin sartu daitekeen ganbarari esaten zaio. Karrajua zer den aipatzen du.

62. Garo-ardatzak eta belar-ardatzak zelan egin

- **Erref:** AB-327/006

- **Iraupena:** 0:05:09. **Hasi:** 00:14:30. **Bukatu:** 00:19:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Garautegirik ez du ezagutu inguruan. Garo-metak eta belar-metak zelan egiten diren azaltzen du. Meta baino ardatza esaten omen zaio bere inguruan. "Ardazila" erdiko makila izaten zen, gehienetan gaztainondoarekin egindakoa.

63. Belar onduaren lanak

- **Erref:** AB-327/007
- **Iraupena:** 0:03:32. **Hasi:** 00:19:39. **Bukatu:** 00:23:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Belar onduak eskatzen zituen lanak azaltzen ditu. Uda izaten da sasoirik onena. Egunsentirako lanean hasten ziren. Belar-sendorra aipatzen du.

64. Laino-motak

- **Erref:** AB-327/008
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:23:11. **Bukatu:** 00:25:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Laino-motak izendatzen ditu.

65. Uraren partilekua

- **Erref:** AB-327/009
- **Iraupena:** 0:05:44. **Hasi:** 00:25:56. **Bukatu:** 00:31:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Upartiño non dagoen azaltzen du. Uraren partilekua zer den azaltzen du. Aitzurrarekin egindako erretenetan joaten zen ura etxe edo harrasketaraino.

66. Gariaren zahia eta birrina

- **Erref:** AB-327/010

- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:31:40. **Bukatu:** 00:32:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Garia errotara eramaten zenean, lehenengo zahia kentzen zaio eta gero birrina, azal zeheagoa.

67. "Urrusa", "biaia", idiskoa, txekorra

- **Erref:** AB-327/011
- **Iraupena:** 0:00:32. **Hasi:** 00:32:26. **Bukatu:** 00:32:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

"Urrusa" behi gazte emeari esaten zaio; bere inguruan "biai" esaten diote. Ar gazteari, berriz, idiskoa.

68. Korta-aitzurra, lau-hortza, sardeak

- **Erref:** AB-327/012
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:32:58. **Bukatu:** 00:35:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Korta-aitzurra, lau-hortza, sarde motak... zelakoak diren eta zertarako erabiltzen diren azaltzen du.

69. Zarba, mastra, zila, garatzea

- **Erref:** AB-327/013
- **Iraupena:** 0:03:58. **Hasi:** 00:35:04. **Bukatu:** 00:39:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Zarba eta mastra zer diren azaltzen du. Landarearen zila eta ziltzea zer diren kontatzen du, eta garatzearekin daukan aldea zehazten du.

70. Haize mota batzuk

- **Erref:** AB-327/017
- **Iraupena:** 0:02:20. **Hasi:** 00:43:30. **Bukatu:** 00:45:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Haize motak izendatzen ditu.

71. Golda-zuloa, zotaska, saratu, "zopizarra"

- **Erref:** AB-327/018
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:45:50. **Bukatu:** 00:49:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Golda-zuloa, zotaska, "golda-arraixia", saratu, "zopizarra"... zer diren azaltzen du.

72. Laian egitea

- **Erref:** AB-327/019
- **Iraupena:** 0:03:32. **Hasi:** 00:49:11. **Bukatu:** 00:52:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Laian egin izan duela dio. Zelan egiten zen azaltzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-09

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com